

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 201
van **MIRANDA VAN EETVELDE**
datum: 6 april 2018

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

JoKER - Stand van zaken

Ik stelde reeds eerder enkele schriftelijke vragen over het Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER) , met name nr. 35 van 28 oktober 2015 en nr. 120 van 18 januari 2017.

Om het beleid van de Vlaamse Regering jeugd- en kindvriendelijker te maken, werd dit rapport op 1 januari 2009 ingevoerd. Het peilt naar de effecten van nieuwe regelgeving op kinderen en jongeren. Dit houdt in dat elk ontwerp van decreet bij indiening in het Vlaams Parlement vergezeld dient te zijn van een JoKER voor zover de voorgenomen beslissing het belang van jongeren onder de 25 jaar rechtstreeks raakt.

1. Bij hoeveel ontwerpen van decreet heeft de minister, sedert januari 2017, een JoKER mee ingediend?
2. Er rezen vragen over de verhouding van JoKER tot de reguleringsimpactanalyse (RIA). Eenmaal de verhouding met RIA uitgeklaard is, zal terug ingezet worden op vorming en eventuele aanpassing van de JoKER-handleiding. De administratie zou bezig zijn met een onderzoek om de verhouding uit te klaren.

Wat is de stand van zaken hierin? Wanneer wordt er een definitieve oplossing verwacht?

3. De Vlaamse minister van Jeugd, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, ziet toe op de naleving van de kind- en jongereneffectrapportageverplichting.

In hoeverre is de minister van mening dat er in de huidige legislatuur voldoende gebruik gemaakt wordt van de JoKER's? In welke mate wordt dit instrument onderbenut?

4. Ook de Raad van State houdt toezicht op de correcte naleving van de JoKER's.

Bij hoeveel ontwerpen van decreet kreeg de Vlaamse Regering de opmerking dat er geen correct gebruik werd gemaakt van de JoKER's?

5. De Vlaamse Jeugdraad vraagt om de JoKER's gemakkelijker consulteerbaar te maken en ze periodiek te publiceren.

In welke mate heeft de minister gevolg gegeven aan die aanbeveling?

6. In zijn beleidsbrief Jeugd 2017-2018 stelt de minister dat hij de kwaliteit van het JoKER-proces verder wil versterken, onder andere door experts te bevragen en te kijken naar internationale ervaringen (bv. Wales).

Wat is hierin de stand van zaken en welke conclusies heeft hij hieruit reeds getrokken?

7. Welke toekomst ziet de minister weggelegd voor JoKER?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Geert Bourgeois (220), Hilde Crevits (366), Bart Tommelein (226), Liesbeth Homans (385), Ben Weyts (965), Jo Vandeurzen (438), Philippe Muyters (465), Joke Schauvliege (440) en Sven Gatz (201).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 201 van 6 april 2018

van **MIRANDA VAN EETVELDE**

Bij toepassing van artikel 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid moet bij elk ontwerp van decreet dat wordt ingediend bij het Vlaams Parlement, een kind- en jongereneffectrapport, afgekort JoKER, gevoegd worden, als de voorgenomen beslissing het belang van personen jonger dan vijftientig jaar rechtstreeks raakt. Het JoKER bestaat al sedert 1 januari 2009. Het jeugd- en kinderrechtenbeleid omvat meerdere domeinen die ingrijpen op het leven van kinderen en jongeren. En om dergelijk integraal en inclusief beleid vorm te geven zijn er meerdere instrumenten ontwikkeld die decretaal verankerd zijn in het decreet van 20 januari 2012 houdende het voeren van een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid. Het JoKER is er een van. Daarnaast draagt het JoKER ook bij tot kwaliteitsvolle regelgeving, maar dan met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren en hun rechten.

1. In de periode van 1 januari 2017 tot en met 30 april 2018 werden in het Vlaams Parlement 16 JoKER's ingediend, waarvan er 5 geïntegreerd in een RIA. Een 17de werd geïntegreerd in een armoedetoets maar werd als dusdanig niet overgemaakt aan het parlement. Cf. de JoKER-verplichting zal ik deze nog aan het Vlaams Parlement overmaken. Als bijlage gaat een overzicht van de desbetreffende ontwerpdecreten.
2. In uitvoering van het Groen- en Witboek Wendbare overheid plant Minister-President Bourgeois de verplichting een afzonderlijk RIA-document op te maken en bijhorende RIA-advies aan te vragen, af te schaffen. In de loop van het najaar zal de desbetreffende Omzendbrief hiervoor aangepast worden. Het is dan ook nog te vroeg om de effecten op JoKER in te schatten. Wel is het zo dat mijn administratie de JoKER-handleiding in het najaar van 2017 heeft geactualiseerd. Het betreft dan enerzijds de aanpassing aan de rechtspraak van de Raad van State die stelde dat als een JoKER bij toepassing van het decreet van 2012 moet opgemaakt worden daarvan niet kan afgeweken worden op basis van de RIA-omzendbrief. Anderzijds werden de JoKER-richtlijnen, die het tweede hoofdstuk van de handleiding vormen, verder uitgewerkt op basis van de ervaring van het toezicht door het departement Cultuur, Jeugd en Media op de ingediende JoKER's. Zo werden de richtlijnen ook aangevuld met voorbeelden uit de praktijk opgenomen.
3. Het kind- en jongereneffectrapport of JoKER is alleen van toepassing op ontwerpdecreten. Halverwege een legislatuur worden meer decretale initiatieven genomen dan in het begin. Verder werd het toepassingsgebied van het JoKER, op basis van de rechtspraak van de Raad van State losgekoppeld van dat van de RIA. Beide redenen lijken me te verklaren waarom het aantal opgemaakte JoKER's sterk gestegen is. Wat ook valt op te merken is dat ze afkomstig zijn uit onderwijs, WVG, jeugd, sport en mobiliteit. Dit neemt niet weg dat JoKER een instrument is dat veel meer mogelijkheden in zich draagt. In die zin, zonder vooruit te willen lopen op de evaluatie door mijn administratie, ben ik van oordeel dat bij het gebruik van het instrument JoKER de aandacht nog te eenzijdig gaat naar het resultaat, het document dat er moet liggen tengevolge van de decretale JoKER-verplichting. De verplichting een JoKER op te maken bij alle ontwerpdecreten die de belangen van kinderen en jongeren beneden de 25 jaar rechtstreeks raken, zou de initiatiefnemers van het wetgevend initiatief ertoe moeten aanzetten om de effecten op kinderen, jongeren en hun organisaties van in het begin van het proces mee te nemen. JoKER is én het

proces én het einddocument. Juist om meer in te zetten op dat proces bekijkt mijn administratie met KEKI, het Kenniscentrum Kinderrechten, hoe de op haar vraag door KEKI ontwikkelde reflectietool beleidsparticipatie ingezet kan worden bij het JoKER-proces.

4. Overeenkomstig de omzendbrief VR 2014/13 van 14 maart 2014 betreffende de Regelgevingsagenda, reguleringsimpactanalyse en compensatieregel administratieve lasten werd beslist om de RIA-uitzonderingen ook op het JoKER toe te passen. Dit kaderde in de doelstelling van de reguleringsimpactanalyse om de veelheid van 'toetsen' over de Vlaamse regelgeving te stroomlijnen en zoveel mogelijk te integreren. Zodoende was het de bedoeling om het RIA-toepassingsgebied ook te laten gelden voor specifieke wetgevingstoetsen, zoals de armoedetoets (die werd ingevoerd door deze omzendbrief) en het decretaal opgelegde JoKER. Echter heeft de Raad van State geoordeeld dat van de geldende JoKER-bepalingen niet kan afgeweken worden door een omzendbrief. Ook in het geval geen RIA voorhanden is, moet een JoKER worden opgesteld. Sedert 1 januari 2017 heeft de Raad van State in vier gevallen geoordeeld dat JoKER niet correct werd toegepast (zie bijlage). Dat gaf in twee gevallen aanleiding tot de opmaak van een JoKER. In de twee andere gevallen was de regering van oordeel dat de JoKER-verplichting wel degelijk nageleefd was. Het betrof het ontwerp van decreet tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid waarvoor er een armoedetoets was opgemaakt met inspraak van experts kinderrechten en waarbij aan de vereisten van de Raad van State was voldaan. Het andere geval betrof het ontwerp van decreet betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding waarvoor wel een RIA met JoKER was opgemaakt.
5. Momenteel worden de JoKER's niet afzonderlijk of periodiek gepubliceerd. De JoKER-verplichting geldt bij indiening in het Vlaams Parlement. Door gebruik te maken van het trefwoord 'JoKER' bij de subcategorie 'Voorstel of ontwerp van decreet' onder de rubriek 'Parlementaire documenten' kan gemakkelijk een overzicht verkregen worden van de JoKER's die in het parlement werden ingediend. Niettemin kan in het kader van de lopende evaluatie, in overleg met de Vlaamse Jeugdraad, bekeken worden hoe de consulteerbaarheid van de JoKER's kan verhoogd worden.
6. Ik heb me in mijn beleidsbrief inderdaad voorgenomen de kwaliteit van het JoKER-proces nog verder te versterken. Daartoe zal ik experts bevragen en kijken naar internationale ervaringen (vb. Wales). Dit wordt momenteel door mijn administratie voorbereid. Een eerste stap was de aanpassing van de JoKER-handleiding. In een tweede fase wordt nu een SWOT gemaakt en een vergelijking gemaakt met de aanpak in andere landen. Om hier al conclusies uit te trekken, is het nog te vroeg. In het najaar wil ik dan op basis van deze evaluatie bekijken hoe de uitvoeringsbesluiten op JoKER, rekening houdende met de hervorming van de RIA, best aangepast worden.
7. Internationaal wordt de Vlaamse JoKER beschouwd als een goed voorbeeld van 'impact assessment' en dat zowel vanuit het kinderrechtenperspectief, nl. 'child rights impact assessment', als vanuit jeugdraden die pleiten voor een 'youth check'. Van deze internationale aandacht wil ik gebruik maken om het JoKER af te helpen van zijn formalistisch imago. In het kader van een jeugd- en kinderrechtenbeleid is er in mijn ogen plaats zijn voor een instrument dat de rechten en belangen van kinderen, jongeren en hun organisaties in het decreetgevend proces in rekening brengt. Immers, regelgeving die de rechten en belangen van kinderen en jongeren respecteert, draagt bij tot een betere, verdraagzamere samenleving.

BIJLAGE

Overzicht ontwerpdecreten waarvoor een JoKER, RIA-JoKER, armoedetoets met JoKER werd opgemaakt, al dan niet op advies van de Raad van State